

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szombaton.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre . . . 4 frt. | Félévre . . . 2 frt.

Az „Erdélyi Gazda“ előfizetőinek a „Méhészeti Közlöny“ is megküldetik ingyen.

Az erdélyi gazdasági egyesület tagjai a „Méhészeti Közlöny“-nyel együtt ingyen kapják.

Az erdélyrészi méhészegylet tagjai egész évre 3 frt, félévre 1 frt 50 krral fizethetnek elő.

Külön a „Méhészeti Közlöny“-re előfizetni nem lehet.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

KOLOZSVÁRT, BELKÖZÉP-UTCZA 11. SZÁM.

Ide intézendők úgy a lap szellemi részét illető közlemények és hirdetések, valamint az előfizetések és hirdetési pénzek is.

Hirdetések és mellékletek a legolcsóbb árak mellett vétetnek fel.

Kéziratok nem adatnak vissza.

TARTALOM.

Előfizetési felhívás.

Gazdasági felügyelők qualificatiójáról. Végzett gazdászoktól Kísérleti termelések a kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézet gazdaságában 1890-ben. III. Ásványi Lajostól

Mely körülmények vannak befolyással kulturnövényeink termékenységre. —é—től.

A székely-kereszturi tenyészbika-vásár lefolyása Báro Kemény Bélától.

Jegyzőkönyv az erdélyrészi gazdatiszti értekezletből Az országos gazdatiszti congressus előkészítő bizottságához.

Kormányintézkedések.

Növénytermelési kísérleti állomás. A diónak vízzel és savakkal való megmosása. A szőlőszeti és borászati vándortanítók működése

Vegyes közlemények.

Gyászhir (Kászoni br. Bornemisza Lipót). Személyi hir. (Puj László). Az őszi vetések állása. Tenyészállatvásár és kiállítás Bpsten. Oltógalyak szállítása. Az ökrök nyakának a járomtól való feltörése. Az ecet mint házi szer. Brazíliai bab (paszuly.)

Szerkesztői üzenetek.

Piaczi értesítő.

Előfizetési felhívás.

Egy negyed éve már, hogy az „Erdélyi Gazda“ új kiállítással és emelt szellemi tartalommal pályáját megkezdette és gazdatársaink kezén forog.

Bár rövid egy negyed év, mint idő, de elegendő egy irodalmi vállalat életrevalóságának megítélésére.

Abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy hizelegetünk magunknak azzal, hogy az „Erdélyi Gazda“ rokonszenvet keltett s az ismerés hangján emlékeznek meg róla mindenütt, úgy magán körben, mint a sajtóban.

Hangzatos szavakat nem használunk lapunk ajánlására, csupán konstatálni kívánjuk a fentebbiek által a tényeket s ezzel azt, hogy a lefolyt negyedév alatt a pártolásra érdemesnek bizonyult, miért is ezt a gazdaközönség jóakaratu támogatásába ajánljuk; hisz saját érdeke, hogy egy, az erdélyi viszonyokkal foglalkozó jó gazdasági lapja legyen.

Előfizetési ára:

egész évre 4 frt.

félévre 2 frt.

Az erdélyrészi méhészegylet tagjai egész évre 3 frt, félévre 1 frt 50 krral fizethetnek elő.

Az előfizetési pénzek a kiadó-hivatal címére Kolozsvárra küldendők.

Uj előfizetőinknek az eddigi összes példányokkal is szolgálhatunk.

Kérjük lapunk barátait, hogy ezt ismeretkörükben ajánlani sziveskedjenek.

Az „ERDÉLYI GAZDA“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

A gazdasági felügyelők kvalifikációjáról.

Örömmel konstatálhatjuk, hogy a gazdasági felügyelői állás szervezése méltó vitatás tárgyát képezi. A lapokban sokan szóltak a közigazgatás és az önkormányzat rendezéséről szóló törvényjavaslat 69. stb. §§-aihoz pro is, contra is. Mindezeknél azonban sokkal fontosabb reánk nézve az országos magyar gazdasági egyesület közigazgatási szakosztályának folyó hó 6-iki értekezlete, melyen a többek között a gazdasági felügyelők kvalifikációját is tárgyalták.

Ezen értekezlet határozata értelmében az egyesület a közigazgatási törvényjavaslat tárgyalása alkalmából azon kérvénnyel járul a képviselőház elé, miszerint gazdasági felügyelőkül csakis a magyar-óvári gazdasági akadémián végbizonyítványt nyert, kellő gyakorlati tapasztalattal is rendelkező egyének legyenek alkalmazhatók. . . . Átmeneti intézkedésként azonban a gazdasági akadémia újjászervezéséig — egyéb gazdasági tanintézeteknek középiskolai érettségi bizonyítvánnyal végzett hallgatói is legyenek gazdasági felügyelőkül alkalmazhatók és ugyancsak kinevezhetők legyenek egyes megyék kiválóbb gyakorlati gazdáái, a kik e téren úgy helyi ismereteik, mint gyakorlati tapasztalatukkal az ügyet szolgálni hivatottak lesznek.

A szakosztály a jogi kvalifikációt teljesen kizárja.

A gazdasági egyesület javaslatára a magunk érdekéből kifolyólag, szükségesnek tartjuk a következőket megjegyezni:

Ha a fent említett javaslatot a képviselőház elfogadná, a gazdasági felügyelők legnagyobb része képzettlen gazda lenne; mert tagadhatatlan, hogy minden megyének vannak „kiválóbb gyakorlati gazdáái.“ De midőn előre bocsájtatik, hogy „gazdasági felügyelőkül csakis a magyar-óvári gazd. akadémián végbizonyítványt nyert, kellő gyakorlati tapasztalattal is rendelkező egyének legyenek alkalmazhatók“: önként érthetőleg csupán elméleti és gyakorlati szakképzettséggel bíró egyének alkalmazhatók;

így hát a tisztán gyakorlati gazdákra is kiterjeszkedni elhibázott fogalom, akkor, midőn a későbbi időben a gazd. tanintézetek által nyújtott ismeret sem tartatik elegendőnek. A gazdasági felügyelői állás szervezésétől üdvös hatást az egyesület csak azon esetben remél, ha csakis magyar-óvári gazdász lesz a felügyelő s egyuttal jelzi, hogy ezen kvalifikáció megköveteli az egész ország gazdasági szakértelmének fejlesztését és „földbirtokosainkat is készíteni fogja arra, hogy fiaik által a gazdasági akadémiát sűrűbben látogattassák.“

Ezzel indokolja a gazdasági egyesület a a kérelmét; pedig ez — felfogásunk szerint — tévedésen alapszik. A magyar-óvári gazdászok képzettsége — a kik szintén csak végbizonyítvánnyal bírnak, — semmivel sem áll előbb a gazdasági tanintézeteken érettségi bizonyítvánnyal végzett gazdászok képzettségénél. Ennélfogva a gazdasági felügyelői állás szervezésétől azon esetben is remélhetünk üdvös hatást és pedig jogosan, ha az utóbbiak közül is lesznek kinevezve felügyelők. A gazd. szakértelmet általában épen nem fejleszthetnők azzal, hogy az ifjuságot mintegy kényszeritenők a m.-óvári gazdasági akadémi látogatására, mert nem minden e pályára törekvő fiu mehet Magyar-Óvárra, már pedig olyan törvényt alkotni, a mely az állam polgárainak egy jelentékeny részét a versenyről leszoritja, nemcsak hogy civilizált államtól nem várható, de káros is. Földbirtokosainkat csak úgy úgy készíthetnők arra, hogy fiaik által a gazd. akadémiát sűrűbben látogattassák, ha a tisztán gyakorlati gazdák nem állíttatnak versenytársakul, a tudomány csarnoka nem monopolizáltatik és az aránylagos elosztás helyett nem szorítottatik az ország legtávolabbi elszigetelt pontjára.

Mindezekből kifolyólag legyünk következetesek s ha kimondjuk azt, miszerint gazdasági felügyelő csak magyar-óvári gazdász lehet, ne legyenek kinevezhetők átmeneti intézkedésként sem a megyék empirikus gazdáái, mert ez két szélsőség. Ha pedig a gazdasági felügyelői állást — mint hisszük s reméljük — mezőgazdasági ügyeink előmozdítására szervezik, nem pedig azért, hogy a magyar-óvári gazdászok javára állást biztosítsanak: kívántassék a gazd. felügyelőtől: VIII. gymnasium- és érettségi bizonyítvány, bármely hazai gazd. tanintézettől végbizonyítvány és végül legalább 3 évi gyakorlati tapasztalat.

Végzett gazdászok.

Kísérleti termelések a kolozs-monostori m. kir. gazdasági tanintézet gazdaságában 1890-ben.

I. A dohány.

III.

B) Külföldi fajták.

1. „Marylandi.“ A kísérletezés céljára az eredeti magot, a földmívelésügyi miniszteriumnak, a pénzügyminiszteriummal egyetértő rendelkezése folytán az aradi dohányjövédéki központi igazgatóság útján kaptuk. Csiraképesége 26% volt. Ezen dohányfajtának fejlődése leglassabb volt. Virágzásnak csak aug. elején indult s teljes virágzását ugyanazon hó végén érte el.

Az alj-leveleket aug. 15-én, az anyaleveleket a hegylevelekkel együtt szept. 21-22-én szedtük, épen az első dér beköszöntése előtt.

A szár 110-130 cm. magasra fejlődött. A virágzat tömött fiúrtot képez, a virágok kevésbé bemoszta szírommal élénk piros színűek. Levelei hosszúak, keskenyek, hegyesek. Közép bordái vékonyak, oldal bordái ritkán állók, váltakozók. Színe éretlen állapotban haragos zöld. A jól beérett levelek füllesztés után megbarnulnak és sötét-barna színt vesznek fel.

Egy közepes állású törzs magassága virág nélkül 60 cm. volt, 22 levelet termelt és a föld színén levágva nyers állapotban 1400 grammot nyomott. Tíz db válogatott anyalevél 64, tíz hegylevél 49 cm. átlagos hosszúsággal 30 és 17 cm. szélességgel bírt és 700, illetve 240 grammot nyomott.

Teljes kiszáradás után az egész törzs leveleivel együtt 320 grammot nyomott. A kiválogatott anya- és hegylevelek átlagos hosszúsága 55-ről 40 cm-re, szélessége pedig 23-ról 13 cm-re száradt, súlyok pedig 117 és 55 gra szállott.

Kimutatás

a termés nagyságáról különféle művelési módok és superphospháttal való trágyázás után.

Table with columns: A trágya neve és a művelési módja, A terület nagysága, Termelt (I, II, III, összesen).

Kimutatás

a superphospháttal trágyázott és nem trágyázott területeken termelt dohány mennyiségéről, minőségéről és beváltási áráról.

Table with columns: A terület nagysága, A termés nagysága, A beváltás (osztály, egyes ára, összes érték, Egy kataszt. holdra átszámítva).

A superphospháttal trágyázott területen egy k. holdra kiszámítva 1465 kg. dohány termelt.

A többi külföldi dohányfajták magvait is ezen uton nyertük

mett, mely 15 frt 55 kr. átlagos értékesítés mellett k. holdanként 228 frt 98 kr. nyers jövedelmet adott. A nem trágyázott területen 14,9 kg. termés után 16 frt 03 kr. értékesítés mellett 227 frt 54 kr. volt a bevétel. Tehát 1 frt 44 krral kevesebb bevétel mutatkozott, mint a superphospháttal trágyázott területen.

2. „Pfalci.“ A jelenlegi kísérletezések alá vett külföldi dohányfajták közül egyedül a pfalci az, melytől szivarboríték-levelek nyerhetése tekintetében sikert remélhetünk, mivel elég zsíros, ruganyos és finom tapintatú anyagot szolgáltat s e mellett elég korán fejlődik. Már július 17-én virágzásba indult anyaleveleit augusztus végén, hegyleveleit pedig már szeptember közepén szedhették. Jól beérett levelei füllesztés után szép barna-piros színt kaptak. A szár magassága virágostul 120-140 centiméter.

Levelei lándzsa alakúak, fodrozottak, erősen szárölelők, mint ezt a 4-ik ábrán láthatjuk.

Egy közepes állású törzs magassága virág nélkül 68 cm. volt és 17 levelet termelt. A törzs földszínén levágva nyers állapotban levelestől 1170 grammot nyomott.

Tíz válogatott anyalevél 62, tíz hegylevél 41 cm. hosszúsággal, 29 és 20 cm. szélességgel, 540, illetve 280 gramm súlyllyal bírt.

Teljes kiszáradás után a törzs magassága 65 cm. volt és 310 grammot nyomott.

A kiszáradt 10 levél hosszúsága 51, 39 szélességben pedig 23 és 14 cm-re száradt össze.

A superphospháttal való trágyázás után 1 kat. holdra átszámítva 864 kg. dohánnyt nyertünk, mely 32 frt 80 krra értékesítve, 277 frt 46 kr. nyers jövedelemnek felelt meg.

A nem trágyázott területen termelt 846 kg. dohány, mely 32 frt 62 kron értékesítve 276 frt 46 krt jövedelmezett, vagyis 1 frt 44 krral kevesebbet, mint a superphospháttal trágyázott terület.

Kimutatás

a termés nagyságáról különféle művelési módok és superphospháttal való trágyázási kísérlet mellett

Table with columns: A trágya neve és a művelési módja, A terület nagysága, Termelt (I, II, III, összesen).

Kimutatás

a superphospháttal trágyázott, továbbá a nem trágyázott területeken termelt dohány mennyiségéről, minőségéről és beváltási áráról.

Table with columns: A terület nagysága, A termés nagysága, A beváltás (osztály, egyes ára, összes érték, Egy kataszt. holdra átszámítva).

3. „Hollandi kerek levelű.“ A 41% csiraképeséggel bíró mag után ritka kelésű, de annál szebb fejlődésű palántákat nyertünk, melyek a szabadban való fejlődésükben azonban annyira elmaradtak, hogy teljes virágzásuk csak aug. utoljában állott be. Az anya leveleiket szeptem. közepén, a hegy leveleit pedig ugyanazon hó 21-én szedhették le.

Színe éretlen állapotban haragos-zöldbe játszó, füllesztés után zöldes barna. Megszáradva elég szép rozsdabarna anyagot szolgáltat.

Egy közepes állású törzs magassága virág nélkül 70 cm. volt, 19 levelet termelt és a föld színén levágva 1400 grammot nyomott. Tíz válogatott első osztályu anyalevél 60, ugyanannyi hegylevél 45 cm. átlagos hosszúsággal a 29, 18 cmtr. szélességgel bírt és 585, 270 grammot nyomott.

Teljesen kiszáradva az egész törzs 12 levelével együtt 380 grammot nyomott. A tíz kiszáradt anya- és hegylevél pedig 47, 38 cm. hosszúsággal 11, 13 cm. szélességgel bírt és 105, 53 grammot nyomott.

A superphospháttal trágyázott területen egy kat. holdra átszámítva 988 kg. dohány termelt, mely 23 frt 72 kr. értékesítve 234 frt 26 kr. nyers jövedelmet adott.

A nem trágyázott területen 985 kg. termés 23 frt 53 krral értékesítve 231 frt 86 krt adott, vagyis 2 frt 40 krral kevesebbet, mint a superphospháttal trágyázott terület.

Table with columns: A terület nagysága, A termés nagysága, Termelt (I, II, III, összesen), A trágya neve és a művelési módja.

Kimutatás

a superphospháttal trágyázott és nem trágyázott területeken termelt dohány mennyiségéről, minőségéről és beváltási áráról

Table with columns: A terület nagysága, A termés nagysága, A beváltás (osztály, egyes ára, összes érték, Egy kataszt. holdra átszámítva).

Mely körülmények vannak befolyással kulturnövényeink termés nagyságára?

Minden termelő fötörekvését képezi: a nagy termések előállítására, vagy legalább kellene, hogy képezze, mert hiszen a termés többletéből, amelyet rationalisabb gazdálkodás, az eszközök jobb megválasztása által elért: könnyen megtérül, pl. az adó, vagy más kiadás s így több marad meg üzleti nyereségnek.

Nagyon érdekes tehát a gazdákra nézve, hogy ismerje mindama körülményeket, melyek jó vagy rossz befolyással vannak az ő aratására.

Itt csak a főbbeket csoportosítjuk:

A termések nagyságát létesítik az éghajlaton (időjárás) kívül — melyre a gazdának nincs befolyása:

1. *A termékeny jó föld*, kivált minél mélyebb rétegű az; minél mélyebben egynemű s kedvező összetételű, annál gazdagabbnak mondható; annál inkább alkalmasabb hosszabb gyökerű s évekig kitartó növények termelésére: annál tovább adja a terméseket, annál tovább üzhető rajta a növénytermelés — kimerülés nélkül; sőt a legtöbb hasznot hajtó kereskedelmi, gyári, szóval minden igényesebb növény termelésére is alkalmas, tehát a legkülönbözőbb forgót állíthatjuk be rajta, a szabad gazdálkodást is megengedi s a munkát, trágyát, stb. legjobban meghálálja.

2. *A jó és megfelelő (intensiv) földmivelés*, kiváltság a mély szántás s gyakori boronálás, ismételt szántás czélszerű eszközökkel végrehajtva.

6. *Kövé, még ki nem lugzott trágya, vagyis a rendszeres trágyázás*. Ott, a hol indokolt, a jól megválasztott műtrágyák alkalmazásával — együttesen. A szántóföldet minden negyedik, sőt harmadik évben már újból kellene trágyázni: mert a legtöbb földben kevés a humusz (televény). A ki teheti, trágyázza meg földjét — bárminő trágyával — minden harmadik évben. A trágya a legbiztosabb eszköz a termések hatványozására.

4. Termeljünk *oly növényeket*, melyek után más növények jól teremnek. Melyek nitrogengyűjtők, melyek a földet gyökereikkel lazítják, korhadványaikban gazdagítják, melyeket kapálni kell. (A kapálás fizikailag javítja a földet és jobban érik az utánna, több táp lesz benne szabadabb s irtjuk a gyomokat.)

Vagyis, az okszerűen, nagy körültekintéssel megállapított *vetésforgónak* is van kihatása a termések nagyságára.

5. *A jó vetőmag*. A legjobb fajtából választva s gondosan előkészítve (rostálva, páczolva).

6. *A vetőmag változtatása*. Törekedjünk a jó minőségre is, a melyet jobban fizetnek.

7. *A vetést a maga idejében végezzük*. Sok gazda a vetéssel rendszeren elkéslik s a kései vetés legtöbbnyire kevesebbet ad.

8. *Sorvetést alkalmazzunk*, gépekkel vessük el a magot. Egyenlőbb lesz a vetésünk, egyenlőbb a föld kihasználás; több a termés.

9. *Állapítsuk meg a megfelelő sortávolságot*, a föld termékenysége, a vetendő növény fejlődési igényéhez képest; tudva azt a régi igazságot, hogy: sem a sűrű, sem a ritka vetés nem czélszerű.

10. *Magot annyit vessünk, a mennyi kell a földbe*. A fősvénység itt nem hoz kamatot, a pazarlás — nem tölti a zsákot. (A takarékoságot a vetőmagvakkal — egyedül csak a gépek eszközlik.)

11. *Ápoljuk a vetéseket*. Az ősziakat boronálni, hengerelni, gyomlálni kell, a tavasziakat színtén; vagy kapálni, töltögetni *amnyiszor*, a hányszor arra szükség van. Védelmet nyújtani káros állatok, káros növények (gyom, aranka, szádor), szelek stb. ellen.

12. *Az aratást* minden növénynek, a maga idejében végezzük. Az éretlen vagy tulért termény kevesebbet ad.

Ezek azon szabályok, melyeket minden gazdának kívánatos a saját maga érdekében betartani, hogy ne csak termeljünk, de *többet* termeljünk, mint eddig! Ha egy borbén elfér két állat (példakép hozva fel), akkor ugyanazon darab földről is lehet venni *kétszeres* termést. — Megelégedhetünk azonban egyelőre, ha csak pár métermázsával gyarapítottuk is azt, tudva, hogy csak fokozatosan haladhatunk előre. Közmondás, hogy ugrás a természetben nincs, — hacsak lefelé nem megyünk, de ez már bekövetkezett ugyanis sokfelé, hát már most felfelé menjünk, *többről-többre* törekedjünk. Mik a törekvő gazda ellenségei? Elemi csapások? azok ellen véd a biztosítás, takarékoság, eszélyesség. Mik akadályai? . . . azokat leküzdzi ő maga, saját intelligenciájával, sokszoros tapasztalatával, kitartásával, buzgalomával. A ki annyit fáradozott, mint a gazda, az úgy megedződik, mint a tengerész s a szárazföld mégis csak biztosabb kenyeret ad, mint a hullámos tenger.

—é—

A sz.-kereszturi tenyészbikavásár lefolyása.

Az udvarhelymegyei gazd. egylet által Sz.-Kereszturon ápril 5-én kiválólag a tiszta erdélyi magyar faj bikák számára rendezett, díjjalazással összekötött tenyészbikavásár nagy részvét mellett megtartott.

A jelzett alkalommal szép számú gazdaközönség gyűlt össze, nem csupán a közeli, hanem a távolabbi vidékekről is.

A kiállított tenyészanyagok iránt oly eleven érdeklődés nyilvánult, oly élénk eszmecserek keletkeztek a szarvasmarhatenyésztés ügye körül: oly vidám, kedélyes hangulatban folyt le a vásár napja, hogy öröm volt szemlélni a gazdaközönségnek egész odaadással való érdeklődését ezen nagyfontosságú ügy iránt.

A fentebbi körülményből levonható az a tanúság, hogy a gazdaközönségnek a gazdasági ügyek iránti érdeklődését fel lehetne minden irányban ébreszteni; csak a kérdéseket gyakorlati irányba kell terelni.

A figyelmes szemlélő előtt feltűnhetett az említett vásár alkalmával, mily előszeretettel viseltetik ezen vidék gazdaközönsége a tiszta erdélyi jellegű magyar faj marha iránt; mily hivatásszerűleg izzanak tenyésztését, nemcsak a nagyobb, hanem talán még tömegesebben a kis birtokosság is; aránylag mily nagy mérvben foglalkozik ezen vidék gazdaközönsége a tenyészbikák nevelésével.

A fentebbiek után önként következik, hogy minden módon, a kormánynak úgy, mint a megyei gazd. egyletnek, czélszerű volna közreműködni ezen tömeges tiszta faj jellegű tenyészteket a jövőnek fenntartani, vagyis minden eszközzel eljélt venni annak, hogy esetleg elkorcsosulhasson, *idegen fajú bikák importálása utján!*

Másrészről azonban kívánatos okszerűleg fokozni annak minőségét, mivel nem szenved kétséget, hogy a jelenben még távol van a kérdéses marhafaj a tökéletesség magasabb fokától.

Miután ezen vidéken tömegesen tenyésztetik, ugyiszólva kizárólag az említett anyag, a gazdaközönség hivatásszerűleg előszeretettel viseltetik a szarvasmarhatenyésztés iránt, ezen említett tiszta jellegű fajmarhának egy tömegben való tökéletesítésére a legjobb alkalom meg volna adva. Ezen nagy kincs kiaknázására méltán felhívandó a mérvadó egyének figyelme.

A székelyföldi szarvasmarha, (valamint a székely paraszt ló) az adott mostoha égálji, talaj-, birtokviszony és anyagi helyzet között a jelenben valami nagy értéket nem képvisel, de csak valamivel kedvezőbb viszonyok mellett már bámulatos gyorsan fokozódik minősége, mint számtalan tapasztalat igazolja.

Visszatérve a tenyészbika-vásárra, a bíráló bizottság a következőleg alakult meg: El-

nök: Br. Kemény Béla; tagok: Gyárfás Endre, Soó Károly főszolgabíró, Tulogdi Soma, a tordai bikatelep igazgatója, Ferenczi Károly, a gazdasági egylet pénztárnoka és Mihályi János Bögöz község bírója.

Összesen ki lett állítva 43 drb két éven felüli és 26 drb 2 éven alóli bika = 69 darab. Ezen mennyiségből 12 drb községi bika lévén, díjra nem pályáztott.

Első díjat: 10 drb aranyat elnyerte Kiss Dénes kath. lelkész Kadicfalváról 2 éves bikájával, mely azonnal 350 frtéért el is adatott Brassó vidékére.

Második díjat: 7 drb arany, kapta Sperker Ferencz, szt.-demeteri birtokos 2 éves bikája.

Harmadik díjat: 20 frt, a bizottság oda ítélte Mezei Lajos véczkei birtokos 2 éves bikájának. Mezei Lajos ur nyereséményét visszaajándékozta a gazd. egyletnek.

Negyedik díjat: 15 frt, Pető Mihály alsórákosi birtokos kapta 2 éves bikájáért.

A községi bikák közül a legkitünőbbnek találtattak a Firtos-Váralya, Gagy, Kőrispatak, Botfalva, Székely-Keresztur községek bikái.

Eladatott 25—27 drb tenyésztésre már alkalmas bika, 190—350 frtéért drbonként.

A gazd. egylet a megyei községek számára részlet visszafizetés mellett bevásárolt 13 drb bikát 2766 frtéért, 170—270 frt árban. A radnói uradalom számára vásároltatott egy 4 éves gvönyörű bika 320 frt stb.

Általános kifejezést nyert a gazdaközönség részéről azon óhaj, hogy ezen díjjalazással összekötött tenyészbikavásár állandósítsa mindig ugyanazon napon Sz.-Kereszturon. Nem szenved kétséget, hogy egy ily állandósított kora tavaszi tenyészvásár összekapcsolva tenyészmen- és tenyészkan-vásárral, mindenféleképpen nagy előnyt nyujtana a gazdaközönségnek. Ösmerve az udvarhelymegyei gazd. egylet érdekltségét minden ily gyakorlati ügy iránt, biztos kilátás lehet arra, hogy a gazdaközönség óhaja teljesülni is fog.

Baró Kemény Béla.

Jegyzőkönyv

Felvéttetett az erdélyrészi gazdatiszti karok Kolozsvárt 1891. évi április hó 12-én tartott értekezletéből.

Egyhangú felkérés folytán az elnöki tisztelet Tulogdi Soma, a jegyzői teendőket Szakáts Péter teljesítette.

Az értekezlet tárgyát a folyó évi május hó 6—8 napjain Budapesten tartandó magyar gazdatiszti congressus napirendjére tűzött kérdések megvitatása képezte és pedig:

1. A gazdatisztek erkölcsi és anyagi érdekeinek biztosítása. — A kérdés természetéhez képest az értekezlet külön megállapodásra jutott az erkölcsi és külön az anyagi érdekek biztosítása tekintetében.

a) Az erkölcsi érdekre nézve kimondatott, miként kívánatos volna, hogy a birtokosság úgy a saját anyagi érdekei előbb vitele, valamint a gazdatiszti kar reputációja szempontjából lehetőleg szakképzett egyéneket alkalmazna a jövőre, annyival inkább, mert annak okát, hogy a gazdatiszti kar a megkívántató erkölcsi színvonalon egy igen csekély rész kivételével meg nem állhat, abban találja az értekezlet, hogy a birtokosok még ma is igen sok olyan egyént alkalmaznak gazdatisztekül, a kik ezen állást a mai kor kívánalmahoz képest még erkölcsi tekintetben sem tölthetik be.

b) Az anyagi érdekek biztosítására nézve óhajtatódó, hogy a birtokos méltassa nagyobb figyelemre a gazdatiszt helyzetét és legyen kezdeményező a javadalmazások helyesebb alapra fektetése tekintetében, mert a kérdés rendezése nagy részben ugyanis tőle függ.

Tekintve továbbá, hogy birtokos változás, bérbeadás vagy bármely más, a tiszt önhibáján kívüli gyors elboesítés folytán mily gyakran jut a gazdatiszt kedvezőtlen viszonyok közé; szükségesnek tartja az értekezlet, hogy a földbirtokos és gazdatiszt közti viszony e tekintetben törvényhozásilag szabályoztassék.

2. A gazdatisztok nyugdíj-intézetének felállítása. — A gazdatisztok nyugdíj-intézetének felállítása igen szükségesnek tartatik. Az intézményből azonban siker csak úgy várható, ha állami tisztviselőket illetőleg fennálló gyakorlat elvei szerint, valamely pénzintézettel szövetkezne, létesítetik oly módon, hogy az Magyarország összes gazdatisztjait kötelező erővel bírjon. Kérendő volna a birtokosság, hogy a maga részéről is a nyugdíj-alapot gyámoltsa.

3. A tiszt szaktörvényrendszer előnyei a birtok jövedelmezés szempontjából. — A tiszt szaktörvény ugy a birtokosra, mint a gazdatisztra igen előnyös lévén, annak általánosítása kívánatos és pedig a rendezett birtokokon a tiszta jövedelem alapján fektetve, a rendezetleneken pedig legalább a föbb jövedelmező ágak után.

4. Az elhelyezés szabályozása. — Kívánatosnak tartja az értekezlet, hogy a gazdatiszti állások nyilvános pályázat útján töltsenek be.

5. Indítvány folytán, a gazdatiszti congressusnak napirendre tűzött tárgyain kívül tanácskozás tárgyává tétetett még a közigazgatási törvényjavaslattal szervezni czélzott gazdasági felügyelő kvalifikációját illető szakasz. — Az értekezlet a törvényjavaslathoz a kvalifikációt meghatározó elvével ellenkező álláspontot helyezkedik és kívánatosnak tartja, hogy az óvárán kívül a többi felsőbb gazdasági tanintézeteket sikerrel végzett és kellő gyakorlattal bíró szakfőrfiak is ezen állásra kvalifikáltassanak a jövőre nézve vedig a kolozsmonostori gazdasági tanintézet is emeltessék akadémiai rangra, a mi a helybeli kolozsvári egyetem közelségének előnyeinel fogva igen könnyen eszközölhető.

6. A gazdatiszti congressuson az erdélyi gazdatiszti kar képviselőit megválasztattak: Deák Ignác Radnóth; Vaska Gyula Kendi-Lóna, u. p. N.-Iklód; Gönczy Gábor Szt-Gothárd, u. p. Czege; Szász István Kis-Sármás; Felföldy Elek Maros-Ludas; Csiky Elek Nagy-Köblös, u. p. Pánczél-cseh; Hadviger Albert Küküllővár; Szakáts Péter Kolozsvár; Bedőházy Béla Czerna, u. p. M.-Igen.

Záradékol kimondatik, hogy a budapesti gazdatiszti congressus rendező bizottságán kívül küldessék meg ezen jegyzőkönyv az erdélyi gazdasági egyletnek is, kérés, hogy az abban foglalt elveknek érvényre jutását a saját hatáskörében is gyámolítani sziveskedjék. Km. Tulogdi Soma s. k. Jegyezte: Szakáts Péter s. k.

Az orsz. gazdatiszti congressus előkészítő bizottságához Budapesten.

Mi alólr erdélyrészi gazdatisztok és gazdák az országos gazdatiszti congressus tisztelt előkészítő bizottsága előtt következő véleményeinket és kívánatainkat fejezzük ki azon kéressel, hogy azokat a congressus elé terjesszteni méltóztassék:

1. Kívánjuk nemcsak a gazdatiszti kar érdekében, hanem a gazdatisztok működésének hazánkban mint kiválóan földmívelő-államban fontos nemzetgazdasági jelentőségénél fogva mint közérdekű dolgot is, hogy a gazdatiszti kar mint ilyen, társadalmi állását megilletőleg, hivatása jelentőségének megfelelően törvényhozásilag is méltányoltassék; működése és ügyei rendeztessék, azért:

Intéztassék a congressus által kérvény az országgyűléshez az iránt, hogy a gazdatiszt és földbirtokos közti viszony mindkét fél érdekeinek jogos és méltányos tekintetbe vételével mielőbb törvényesen rendeztessék.

Teljes bizalommal vagyunk az iránt, hogy ezen kérés törvényhozóink által kellőleg méltányolva az érdekeket minden irányban kielégítő törvény megalkotása által teljesíttetnék, de óhajaink kifejezésekképpen erre vonatkozólag a következő véleményeinket kérjük a tisztelt congressus által figyelembe vétetni:

Mindenekelőtt a törvény megalkotásánál alapelvül kimondandó volna, hogy a birtokos és gazdatiszt közti viszony nem mint szolgalmati, hanem mint érdekközösségi természetű szerződéses viszony tekintendő s akár létezik fölöle írott szerződés, akár nem, mindenkor mint ilyen bírálható el.

Ezen alaptételből kifolyólag a törvény részleteiben másként nem is volna megalkotható, mint aként, hogy a szerződéses viszonynak kölcsönösségen alapuló természete szerint a szerződésben álló feleknek egy erkölcsi, mint anyagi érdekei egyenlően méltatván, azok igazságos megoldást nyerjenek.

Például a felmondás esetére bármely részről is történjen az, tekintve egy földbirtokos és egy gazdatiszt társadalmi helyzetét s a köztük fennálló szerződéses viszony megbontásával megzavart érdekek lebonyolításának lehetőségét, a nélkül, hogy az valamelyik félnek rövidséget okozna, nem volna általánosan kevesebbe mint egy évben a határidő megállapítható.

Szerződéses viszony természetes folyamánya az is, hogyha a tulajdonos körülményei változása folytán a gazdatiszt állás nélkül maradna önhibáján kívül, méltányos kárpótlásra, végkielégítésre lehet jogos igénye, még pedig működési ideje, a birtok értékének ügybuzgalma által tett emelése s azon reménye arányában, a mint állásában jövőjét huzamosabb időre megállapítani vélve, csatlakozott s ez által károsodott, bizonytalan jövő előtt állván.

2. Tekintettel ugy az egyes birtokosok, mint egészben véve a haza azon fontos közt gazdasági érdekeire, melyek az ország területének és épen a nagyobb birtokok által képviselt azon jelentékeny területének, melyen az okszerű gazdasági haladás feltételei leginkább megvannak s a melyeni gazdálkodástól példát vár és vesz a kisebb birtokosság is — kezelésétől függnnek, miután ezen kezelés a gazdatisztságra van bízva — nem lehet a törvényhozás előtt sem közönyös, valjon ezen területen helyesen vagy helytelenül, szakértelemmel, vagy a nélkül foly a gazdálkodás.

Miután pedig még ma is nagyon sajnosan constatálható azon körülmény, hogy a gazdatiszti állás még mindig mintegy menedéke mindenféle két eszistentiának, daczára, hogy az állam a gazdasági szakoktatás ügyének jelentékeny áldozatokat hoz, — kell, hogy ezen az állapoton törvényvel változtasson s ezért kívánjuk, hogy: csak törvényes jogositvánnyal bíró egyének legyenek gazdatisztokul alkalmazhatók.

Ezen jogositvány megadására alapul nem tartjuk kizárólagosan elegendőnek az okmányilag valamely gazdasági tanintézet által igazolt szakképzettséget, hanem a következőleg vélnők azt megállapítandónak:

a) Gazdasági tanintézeti végbizonyítvány — diploma 3 évi gyakorlattal, mely akár saját gazdaságban, akár kezelő gazdatisztnak alárendelt kisebb gazdasági hivatalnok minőségben töltetett el.

b) Földmives-iskola végzettségéről bizonyítványt 6 évi gyakorlattal és

c) legalább átmenetileg — ha valaki sem gazdasági tanintézetet, sem földmives-iskolát nem végzett, de önszorgalommal annyi elméleti s gyakorlati ismeretet szerzett, melyek képesítik egy nagyobb gazdaság önálló kezelésére és azt tényleg gyakorolva, ily minőségben 8–10 évi működésről elfogadható bizonyítványokat felmutatni képes. Irányadó lenne min-

denesetre e két utóbbi kategóriánál a társadalmi műveltség mérve is.

Bármennyire óhajandó volna és a dolog természeténél fogva is teljesen indokolt lenne, hogy gazdatiszti jogositványt csak gazdasági tanintézetet végzett egyének nyerhessenek, méltányos tekintettel a jelenleg több gazdaságban eredményesen működő és tanulni s haladni szerető nem végzett gazdatisztekre, kik a megkívántó társadalmi műveltségnek is színvonalán állanak, továbbá tekintettel arra, hogy erdélyi kisebb birtokokban csak földmives-iskolát végzett egyének is 6 évi gyakorlat és önmívelés után megállhatják helyüket, jónak látjuk a fennebbi három alapot felvenni a gazdatiszti jogositvány megadására.

Ezen jogositványok megadására illetékes forumnak czélszerűnek látnók, ha a megyei közgazdasági törvényjavaslattal szemint felállítandó gazdasági felügyelők elnöke alatt megyenként gazdasági kamarák állíttatnának fel, melyekben ugy a birtokosok, mint gazdatisztok egyenlő arányban képviselve volnának s ezek adnák meg a jogositványokat a fentebbi alapokon. Ez azért is volna kívánatos, mert a kamarák közvetlen személyes tapasztalatok alapján ítélnének, mi miután a gazdatiszti állás bizalmi természetű — felette fontos körülmény.

Ugyanezen kamarák volnának hivatva a gazdatiszt és birtokos közti viszonyt szabályozó törvény alapján elsőfokulag itélni előforduló esetekben, sőt fegyelmi hatáskörrel is fel kellene ruházni, — annyira, hogy a jogositványokat is megvonhassák esetleg.

Uj törvények nem bírnak visszaható erővel — de ügyünk érdekében óhajtának, hogy a törvény életbe léptetése alkalmával mindazoknak, kik mint gazdatisztok vannak alkalmazásban, köteletségévé tétetnék a fentebbi alapok valamelyikén a jogositványt megszerzeni és:

3. A gazdatisztok anyagi érdekei és jövője biztosítása érdekében, melylyel szoros kapcsolatban van azok társadalmi helyzete és méltatása is, — *köteleztetnének az országos gazdatiszti segély- és nyugdíj-egyesületbe való belépésre.*

A segély- és nyugdíj-egyesület megalapítása leghöb óhajtásunk s nem tartozkodunk semmiféle erőnket meg nem haladó áldozattól, hogy az *szolid s a sikert teljesen biztosító* alapon létesülhessen.

Véleményünk szerint az alap megteremtése következőleg volna eszközölhető:

a) A magyar korona területén foglalkozó gazdatisztok segély- és nyugdíj-egyesületének eddigi vagyona, mit feltesszük, hogy az eddigi tagok szivesen felajánlanának s a mennyiben köztünk ilyen tagok vannak, ezeannel fel is ajánlunk.

b) A gazdatiszti jogositványok megszerzése, illetőleg kiadása volna a nyugdíj-alap javára befizetendő bizonyos összeghez kötve, pl. 50 frt.

c) Felszólítandók volnának az ország minden azon gazdatisztokat alkalmazó birtokosai, kiknél a nyugdíj-rendszer nincs életbe léptetve, adakozásra, ugyszintén talán az állam segélyezése is kérendő volna.

d) A tagok által befizetendő évi nyugdíj-illetmények.

E módokon reméljük, hogy jelentékeny összeg gyűlné össze s nem nagy számítás kell hozzá, hogy ha a gazdatiszti állás jogosultsághoz kötése törvényerőre emelkednék azon hozzáadással, hogy a nyugdíj-egyesületbe egyszers mint köteles kivétel nélkül minden jogositott belépni — hogy meggyőződünk arról, miszerint a nyugdíj-egyesület akkorra, mikorra a megállapítandó idő szerinti nyugdíj-jogosultság alapján a legelső jelentkezés történne — képes is lenne azt s az azután következőket folyósítani s így megkezdhetné áldásos működését, melynek legelső eredménye az volna, hogy a

gazdatisztek ezrei, kik ma a bizonytalan jövő sötét örvényébe minden pillanatban aggódva kénytelenek tekinteni, megnyugtató, újult s megifjodott erővel láthatóan fáradságos s minden szellemi s anyagi erejüket igénylő hivatásukhoz!

A társadalomban pedig növekedne tekintélyük, egy általánosan megbecsült, tisztelt, hasznos osztályaként méltányoltatnának a társadalomnak, mely a nemzeti fennállás, nagyság és szabadság legnagyobb biztosítékát: a mezőgazdaság haladásának és virágzásának oroszlán részét intézi s mely életrealitásával jövőjét tisztességes uton biztosítani tudja.

Megszünnék minden bizalmatlanság és kétely s erre nagy szükség van, mert fájdalom, még ma is talán a társadalomnak a gazdasági osztály iránti véleménye legeklatánsabb kifejezője gyanánt: Józsa Gyurit lehetne állítani.

A nyugdíj összegének maximumát 1200 forintban vélnök 30 évi működés után megállapítandónak, de ne feledjük azt, hogy terhes pályánkon sok esetben 25, sőt 20 évi működés után is jogosult, sőt kényszerítő igényünk támadhat. Ezért: 20 évi működés után évi 600 forint, 25 évi működés után 800 és 30 évi működés után 1200 forintban vélnök a nyugdíj-jogosultságot minden további indoklás nélkül megállapítani. A nyugdíj-jogosultság valamelyik időszaka utáni elhalálozás esetére az özvegynek az időszakot megillető nyugdíjösszeg fele volna fizetendő, netalán neveletlen gyermekek részére pedig 16 éves korukig évi 200 forint nevelési pótlék, ugyanez adatnék neveletlen gyermekek részére 16 éves korukig a nyugdíj-jogosult előtti halál esetére is, az özvegynek pedig természetesen ha férjhez nem megy, 300 forint.

A tagok által évenként fizetendő nyugdíj-illetmények skálája életkor és szolgálati évek alapján volna összeállítandó — oly feltétellel, hogy a nyugdíj-intézmény megalakulásakor az oly tagok, kik már évek óta gazdaszisztek, működési éveik számából tetszésük szerinti éveket javukra betudhassanak — ennek megfelelően teljesítvén az évi díj befizetését is, oly feltétellel, hogy az ilyenek is legalább 10 év előtt nyugdíj-jogosultságot ne jelenthessenek be.

Alapul véve fel mindenesetre, hogy a gazdasziszti pályán működhetés törvény által jogosultsághoz lesz kötve s a jogosultaknak a nyugdíj-egyesületbe való lépése is kötelező — lássuk már most mily vagyon felett rendelkezhetnék a nyugdíj-egyesület 10 év után, mikor a nyugdíj-jogosultságot ne jelenthessenek be.

Nem pontos és részletes, csak felületessé számítással nagyjában akarjuk kimutatni, hogy a nyugdíj-intézmény megvalósítható. Egyelőre csak 6000 gazdasziszteket számítva:

1. 6000 jogosítvány a 50 forint	300,000 forint
2. Adományokból	150,000 „
3. 6000 tag skála szerinti évi díja átlagba 1 személyre 50 forintban számítva évenként 300,000 forint, 10 év alatt	3 000,000 „
Összesen	3.450,000 forint.

A magyar korona területén foglalkozó gazdaszisztek segély- és nyugdíj-egyesülete vagyona, valamint a fenn írt összegek évi kamatszaporulatának fele részét kezelési s a 10 év alatti előforduló segélyezésekre számítva 10 év után, mikor a nyugdíj-jogosultságok életbe kezdenek lépni, a fentebbi 3.450,000 forint 5%-os kamatja képezhetné azon összeget, mely a nyugdíj-egyesületnek nyugdíjak folyósítására rendelkezésére állhatna, azaz: 172,000 forint, tehát az összes tagok több mint 3%-ának a 600, 800, és 1200 forintos nyugdíj-összegek átlagábrani nyugdíjazására.

Lehetnek az arányok kedvezőbbek vagy kedvezőtlenebbek, de a végeredmény az, hogy a nyugdíj-intézet létesíthető úgy, t. i. ha a törvényhozás arra kényszerítő befolyással lesz.

Véleményünk szerint tehát ez irányban kell működni a t. congressusnak, mert magán

társulás útján, ismerve az akadályokat, gazdasziszti osztályunkat erre képtelennek tartjuk.

Nem vagyunk barátai az állam tulságos gyámkodásának semmi téren, de itt a gyámkodás czélzerű törvény által ama fontos közgazdasági érdekek folytán, melyek e kérdéshez fűződnek, indokolt és szükséges.

Mezőgazdaságunk a törvényhozásnak eddig ugyszólván mostoha gyermeke volt.

Csak nem régen lett külön választva földmívelési ministeriumunk s ezzel kell, hogy egy új korszak vegye kezdetét mezőgazdaságunk fejlődésében, még pedig oly korszak, melyre sok és fontos teendő vár, hogy az elmúlt idők mulasztásait pótolja. Ha tekintjük a külföldi statisztikai adatait a mezőgazdaságra vonatkozólag, úgy a termések átlaga, mint a birtokok jövedelmezősége tekintetében Magyarország áldott földje, melyre irigykedve tekintenek a külföldi gazdái, mindeme számokban hátra marad.

Mi okozta a külföld magas gazdasági kulturáját? talán az apákról fiukra örökölt gazdálkodási mód következetes folytatása vagy a tudomány szerinti elméleti ismereteknek a gyakorlati téren való folytonos és haladó érvényesítése?

Senki sem lehet oly elfogult, hogy az utóbbit ne ösmerné be s ezért ismétjük: nem lehet közönyös az állam előtt az, hogy területe legnagyobb részének gazdálkodása ki kezében van. Joga van, sőt létérdeke kívánja, hogy e felett ellenőrzést gyakoroljon, valamint, hogy gyakorol az erdtörvény által, s „a magán tulajdon sérthetlensége“ a földbirtok felett, illetőleg a tulajdonos korlátlan rendelkezési jogába jogtalan beavatkozás, bár nem egészen alaptalan, de semmit mondó frázisokká törpülnek ama nagy állami és nemzeti érdekek mellett, melyek az állam törvényhozásának intéző kezét követelik.

Tekintve tehát a congressus ügyeink legtermészetesebb protektorát, a törvényhozásban s annak segítségével elérheti azt, a mi különben évek múlva is jámbor óhajítás és gyűlések hasztalan jóakaratu törekvése lehet.

4) Pártoljuk s elismerjük helyességét a congressus azon törekvésének, mely a tisztiszáztóli rendszer általánosítására irányul, azt téve hozzá, hogy ép oly kívánatos ez kapcsolatban a szavatossági rendszerrel, hogy az egyes kezelő tisztteknek minél szabadabb kéz engedtessek képességeik érvényesítésére, mert eltekintve egyéb nehézségektől, a központi bürokratikus jószágigazgatásnál, ugyszólván az egész eredmény sikere egy kézben öszpontosul — már pedig ha igaz az, hogy: „több szem többet lát“, az is igaz, hogy több fő és több kéz többet tesz.

Ha a gazdaszisztek ügye törvényhozásilag rendeztetik, azt is felette fontos körülménynek tartjuk: mondassék ki, hogy: gazdasziszte felett felügyeletet és intézkedést a tulajdonoson kívül csak oly jószágigazgató tehet, ki legalább is oly kvalifikációval bír, mint alantas gazdasziszteje. Mert lehet valaki kitünő jogász, ügyvéd és jogtanácsos vagy pénzügyi kapacitás — de a gazdaságban, ha ahhoz nem ért: a mit nyer vele a tulajdonos a vámon, elveszti a réven.

5. Végül: nem tartozik ugyan a congressus felvett czéljai közzé, de miután minden, gazdaságunkat érdeklő ügyek iránti élénk érdeklődésünk — természetes és mint houpolgároknak hozzászólási jogunk van, — óhajtánk, hogy az új közgazgatási törvényben tervezett gazdasági felügyelői állás tervét örömmel üdvözölje a congressus, de fejezze ki egyszersmint azon véleményét, hogy a kvalifikatio, melyet ez állásra a törvényjavaslat megkíván, hogy t. i. egyedül a m.-óvári gazdasági tanintézet végzését tanúsító oklevéllel, vagy más hasomangú külföldi tanintézet honosított oklevelével, vagy pedig 4 évi joghallgatás után a m.-óvári intézeten egy évi idő eltöltése után lehet pályázni ezen állásra — nem tartja helyesnek. Mert te-

kintve ezen állással járó hivatásnak a mezőgazdasági ügyekben nagy horderejét és a legtöbb esetben a helyi viszonyok alapos ösmertétől feltételezett gyakorlati működése szükségességét, tekintve bármely czélját és intencióját — annak méltó betöltésére az óvári gazdasági intézeten végzetteken kívül ép oly képeseknek tartjuk hazai gazdasági intézeteink s különösen Erdélyre nézve a kolozsmonostori gazdasági tanintézet végzettjeit is. Mindenesetre képe-sebbeknek, mint a 4 évi jogot és 1 évi m.-óvári tanfolyamot hallgatottakat.

Az előadottak után óhajításainkat a következőkben összegezhetjük: Legyen Magyarország gazdasziszti kara minden oda nem illő elem-től megtisztítva, oly egyénekből összeállítva-kik a kor színvonalán álló szakismereteik, mű, velttségük s jellemükönél fogva képesek legyenek nek úgy megbizóik érdekeit kielégíteni, min-a nemzeti vagyonosodás mentől hatalmasabb tényezői gyanánt hazájuknak szolgálni.

Legyen fáradságos pályájuk kelleleg jutalmazva, ne mint szolgák, hanem mint becsületesen és önérzetesen működő érdektársak tekintessenek s jövőjük legyen biztosítva.

Fejldjék ki a testületi összetartás szel-leme közöttünk!

Szívből üdvözöljük a congressust ezen nemes czélok felé való törekvésében s Isten áldását kívánjuk munkájára.

Kelt Erdélyben, 3891. márczius havában.

Hadviger Albert urad. tiszttartó Küküllővár. Tulogdi Soma m. áll. gazd. felügyelő. Vaska Gyula urad. tiszttartó Kendi-Lónán. Deák Ignác radnóthi urad. intéző. Simai L. Pál föld-birtokos M.-Madaras. Kovács Béla urad. g. tiszt Bányabük. Simon Lázár tiszttartó. Szakáts Péter gazd. egyll. titkár. Fazakas Gyula Szász-Vesszós, Kis-Küküllőmegye. Sipos Sándor sárpataki gazdasziszte. Csomoss Miklós sárpataki gazdasziszte. Gidófalvi Béla számtartó. Stefáni Sándor gernyeszegi ispán. Gergelyfi Sándor Sz.-Banyiczai gazdasziszte. Kónya Ferencz abafái gazdasziszte. Ifj. Doly Sándor abafái gazdasági ispán; a saját és többi erdélyrészi kartársaink nevében.

Kormányintézkedések.

Növénytermelési kísérleti állomást szervezett a földmívelésügyi minister a magyar-óvári gazdasági akadémián. Ez állomás feladatát képezi: a kulturnövény-újdonásokat termelési értékükre kipróbálni, újabb mívelési eljárások értékét kísérlet útján meghatározni, növénytermelési kérdésekben a gazdaközönségnek fölvilágosítást nyújtani. Ez állomás szervezése valóban hézagpótló intézmény s különösen utóbb említett czélját tekintve, igen előnyös a gazdaközönségre, annál inkább, mert az e részről oda intézett kérdésekre az állomás díjmentesen ad felvilágosításokat, s így bizonyítva sok oldalról lesz igénybe véve.

A diónak vízzel és savakkal való megmosása kapott lábra Erdély több vidékén, a czélból, hogy az könnyebben és jobb áron értékesíthető legyen. Minthogy ez eljárás nemcsak a fogyasztók egészségére veszélyes, de az így kezelt dió nagyon hamar megromolván, a hazai dió termék jó hírnevét is rontja, e miatt a földmívelési minister rendelkezése folytán felhívjuk a termelő közönséget, hogy e káros és hátrányos szokásnak ne hódoljon, sőt azt lehetőleg megakadályozni törekedjék.

A szőlőszeti és borászati vándortanítók a földmív. minister rendelkezése folytán ez évben is folytatni fogják az előbbi évekhez hasonlóan működésüket kiszabott kerületekben. E vándortanítók egyik tiszte a fás és zöld ol-tási tanfolyamok, illetőleg előadások tartása. A minister ilyen ol-tási tanfolyamok tartását egyes birtokosok szőlőtelepein is engedélyezte, ha az

illető birtokosok telepöket e czélra följánlják; sőt a minister ilyen alkalmakra még oltási jutalmdijakat is tűzött ki. E tanfolyamokon férfiak és nők egyaránt részt vehetnek.

A külföldre küldött levágott szárnyasokat, gyümölcsöt, vajot és efféléket tartalmazó küldemények gondos pakolását teszi az illető feladók kötelességévé a földmiv. minister egyik újabb rendelete. E küldemények olyképp csomagolandók, hogy a tartalom megóva legyen és a burkolaton a zsiradék, illetve a folyadék át ne hathasson. Gyümölcsfélékhez legcélszerűbb kosarakat, vaj- és hasonló zsiradékfélékhez pedig bádognak, vagy fadóbozokat használni.

Vegyes közlemények.

— Gyászhir. Kászoni báró Bornemisza Lipót f. hó 13-án meghalt 80 éves korában. A boldogult agg főúr az erdélyi gazdasági egyesületnek is egyik legrégebbi érdemes alapító tagja volt.

— Személyi hir. A földmívelésügyi m. kir. minister *Puj László* puji lakost és földbirtokost Hunyadvármegye puji járására nézve az állandó gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

— Az őszi rozs vetések állása jelenleg az egész országban általánosan nagyon gyenge. Különösen a szorosán vett magyarországi megyékből hangzik e miatt egyhangulag a panasz, s alig akad hely, honnan bár középszerű rozstermés iránt is kilátást nyujtanának. Legtöbb helyen a rozs-vetések jelentékeny része kipusztult, vagy ki kellett szántani; a hol pedig meghagyták, ott többnyire még nagyon fejletlenül áll, mert a gyakori fagy miatt megnőni nem tudott. Nagy átlagban számítva, a kár ez irányban 35—40%-ra tehető, néhol azonban még ezen is felül van. Az erdélyi részeken az arány nem ilyen kedvezőtlen, de közepes termésnél jobbat itt sem remélhetünk. Némi kárpótlást a buza-termésből lehet remélni, mely csaknem mindenütt jobban biztat a rozsnál az országban, sőt némely helyen az idő jobbra fordultával szép fejlődésnek indult.

— Tenyészállatvásár és kiállítás folyik e hó 16-ika óta Pesten a városligetben e czélra átalakított területen. Ezt az országos magyar gazdasági egyesület rendezi, melyet annál inkább üdvözölünk ez alkalomból, mivel ez által alkalmat nyújt a tenyésztőknek tenyészeteik bemutatására. A kiállítás folytatása május 3-ikán lesz, lóvásárral, istálló-berendezések bemutatásával, ügető-versenyekkel és hizómarmavásárral egybekötve. A különböző díjazások 300—1000 frank közt váltakoznak.

— Oltógalyak szállításánál, hogy azokat a kiszáradástól megóvjuk, a metszőfelületeket faviasszal kell bekenni, azután nedves mohaközé téve becsomagolni. De tulnedvesen csomagolni nem szabad őket, mert így feldagadnak, miáltal életképességük szenvedni fog; különben legbiztosabban kihajtanak ezek, ha kissé szárazak és erőteljes, nedvben dúsz vad veszőkre jönnek. Az oltógalyak megválasztásában gondoskodni kell járni. Szükséges, hogy ezek a legutóbbi nyár hajtásai legyenek, még pedig egészséges és bőven gyümölcsöző fákról. Ha belsejük fekete, vagy vöröses, akkor nem egészségesek és nem érnek semmit. Fialtal fákról vett galyak, még ha nem termettek is, erősebben nőnek, mint az öregek s azért nem gyümölcsöznek később, mint azt némely gyümölcstermelők állítani

akarják. A lemeteszett gallyakat árnyékos, hűvös helyen 4—6 hüv. mélyen földdel kell betakarni, hogy ki ne száradjanak; szükség esetében pinczében is tarthatók, homokkal beborítva, de az előbbi eljárás célszerűbb. Ha hosszabb ideig szabadban tartatnak a gallyak, kárt okozhat bennük, különösen a szemekben a fagy, harmat, nedvesség vagy dér; ezért tanácsos ezeket egy réteg mohával vagy polyvával betakarni.

— Az ökrök nyakának a járomtól való feltörése sokszor előfordul és pedig leginkább tavasszal és nyáron, midőn legtöbb dolgunk volna az ökrökkel. Ezen feltörés elkerülésére ajánlatos, hogy 1 rész olomeczetnek 4 rész vízben való oldatával minden este — a munkaidény előtt — kenjük be az ökrök nyakát azon helyeken, hova a járom szokott nyomódni. Többily bekenés után az ökrök nyakbőre megkeményedik s nem fog feltörni.

— Az eczetnek mint házi szernek sok oldalulag lehet hasznát venni. Cukros vízzel keverve, hűsítőleg hat lázas betegségben. Vízzel hígított eczet kevés borssal és sóval keverve, igen jó szer torokfájás ellen. Eczettel való mosás frissítőleg hat forró lázas esetekben, valamint éjjeli izzadásoknál is ajánlatos. Eczetes borogatás a fejre enyhíti a fejfájást s jó hatással van ájulási esetekben. Forró vaslemezre vagy izzó parázsra öntve, elmulasztja a szobában levő rossz szagot. Allóvetül használva, elvezetőleg hat a bélcsatornára s elhajtja a giliszta. Erős vérzéseknél befecskendezve vagy vágásból eredő sebekre borogatva, megállítja a vérzést. Eczettel való mosással elejét vehetni a fekvésből keletkező feltöréseknek. Idült hasmenésnél legujabban jó eredménnyel használják az eczetet, ha ebbe kevés sót téve, naponként négyszer egy-egy theakanállal bevesznek. Lug- vagy narcoticus mérgezéseknél jó hatásmat ellenszerűl bizonyult. Magától értetik, hogy csakis hamisítatlan eczetről lehet itt szó, melynek egy háztartásban sem szabad hiányoznia.

— A brazilai bab (paszuly), melyet a földmívelésügyi ministerium küldött kiosztásra, a következő címekre lett szétküldve: Szabó József (Sz.-Fenes), Berde Mózes (Kolozsvar), Gr. Haller János (Héviz), Szentgyörgyi Lajos (Kolozsvar), Balaskó Ferencz (Alpestes), Gr. Teleky László (Gyéres), Sikó Kálmán (Sólyomkő), Megyei gazd. egyesület (Csikszereda), Velics Károly (M.-Fráta), Ugron Sándor (Mező-Záh), Halmágyi Sándor (Magy.-Sárd), Ugron Gáspár (Bikafalva), Szántó Sándor (Hosszuaszó), Gróf Teleky Árvéd (Drassó), Pálffy Dénes (Tarcasfalva), Br. Bánffy Ernő (K.-Borsa), Gazd. Tanintézet (K.-Monostor). E címekre küldött 5—5 kg. Továbbá Korbuly Bogdán (Kolozsvar) 3 kg. Deák Ignác (Radnóth), Vadadi Gergely (M.-Igen) 2—2 kg. Kisebb mennyiséget kaptak: Bodor László (Kolozsvar), Zonda László (Kolozsvar), Tauffer F. utóda cég (Kolozsvar), Garda Márton (E.-Szengyel), Hadviger Albert (Küküllővár), Nagy Gábor (Kolozsvar), Ditrói József és Szász Lajos (Kolozsvar).

Szerkesztői üzenetek.

Köszönettel vettük s a mint sorát ejthetjük, közlünk a következő czikkeket:
Néhány szó a trágyáról és a termés fokozásáról. Sz. S.
Légen szárított természetes marhatrágya. Sz. A.

Piaczi értesítő.

Budapesti gabonatözsde. Legújabb jelentés. Buza 76—81 kg. 8 frt 85 kr.—9 frt 45 kr. Rozs 70—72 kg. 7 frt 65 kr.—7 frt 85 kr. Árpa 60—66 kg. 6 frt 95 kr.—8 frt 90 kr. Zab 39—41 kg. 7 frt 10 kr.—7 frt 45 kr. Tengeri 73—75 kg. 6 frt 55 kr.—6 frt 65 kr.
N.-Váradi. Április 14. Tiszta buza 6 frt 65 kr. Elegybuza 5 frt 48 kr. Rozs 5 frt 18 kr. Árpa 4 1/2

30 kr. Zab 2 frt 76 kr. Törökbuza 5 f. t 16 kr. hlként. Széna kötetlen 2 frt 80 kr. Alomszalma 1 frt 50 kr. mmként. Marhahus 52 kr. kg.

Erdélyi piacok. (Árak krajczárokbán.)

A piaczi czikkek	Mérték	Brassó	Csikszereda	Deés	Dicső-Szent-Márton	Erzsébetváros	Fogaras	Gy.-Szent-Miklós
Tiszta buza	hl.	700	675	760	600	650	650	750
Elegy buza	"	470	625	680	450	500	600	—
Rozs	"	430	475	620	400	400	450	500
Árpa	"	380	400	—	—	—	—	475
Zab	"	280	300	580	275	350	280	290
Törökbuza	"	460	500	590	400	400	420	525
Széna	q.	180	300	320	320	250	—	280
Szalma	"	60	100	180	180	120	140	80
Túzifa	km	260	200	180	300	230	200	180
Marhahus	kg.	48	40	40	44	44	36	40
Április		10	8	14	14	11	10	11

A piaczi czikkek	Mérték	Gy.-Fehérvár	n.Érdi-Vásárhely	Maros-Vásárhely	Medgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Segesvár
Tiszta buza	hl.	—	640	—	635	600	600	—
Elegy buza	"	—	—	—	460	500	500	—
Rozs	"	—	400	—	440	450	420	—
Árpa	"	—	400	—	—	—	—	—
Zab	"	—	300	—	290	300	270	—
Törökbuza	"	—	470	—	430	450	440	—
Széna	q.	—	350	—	180	460	160	—
Szalma	"	—	100	—	75	230	110	—
Túzifa	km	—	260	—	240	220	300	—
Marhahus	kg.	—	40	—	44	40	46	—
Április		—	9	—	16	16	10	—

A piaczi czikkek	Mérték	Sepsiszent-György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Székely-Ujvarhely	Sz.-Somlyó	Torda
Tiszta buza	hl.	680	600	650	700	650	—	—
Elegy buza	"	600	560	530	625	475	—	—
Rozs	"	420	440	450	550	450	—	—
Árpa	"	380	380	430	—	—	—	—
Zab	"	270	270	250	350	275	—	—
Törökbuza	"	420	420	450	500	440	—	—
Széna	q.	350	200	240	300	200	—	—
Szalma	"	150	140	120	150	100	—	—
Túzifa	km.	160	180	260	180	240	—	—
Marhahus	kg.	40	44	40	40	46	—	—
Április		13	13	16	11	14	—	—

Kolozsvar, 1891. április 16. Tisztabuza 8 frt—8 frt 60 kr. Rozs 6 frt 40 kr.—6 frt 60 kr. Törökbuza 6 frt 20 kr.—6 frt 30 kr. Zab 6 frt 40 kr.—6 frt 30 kr. Széna (legjobb) 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. mm.-ként. Marhahus 48 kr. kg.

Állatvásárok.

Kolozsvar. Heti állatvásár. ápril 15., 16. Ló felhajtott mintegy 50 drb; eladatott 17 drb. Szarvasmarha felhajtott m. e. 550 drb; eladatott 353 drb. Juh felhajtott m. e. 400 drb; eladatott 218 drb. Sertés felhajtott m. e. 500 drb; eladatott 295 drb.

Budapest-kőbányai sertésvásár. Április 10-én. Az üzlet kész árban vontatott, könnyű fajtákban élénk.

Heti átlag árak: magyar válogatott áru 260—360 kilogramm nehéz 46—47½ kr; 180—260 kg. nehéz 46—48 kr; öreg 300 kg. nehéz 45—45½ kr; vidéki sertés 46—48½ kr; szerb 46—47½ kr; román 40 kr. tiszta kgrammonként. Páronként 45 kg. ételsúly levonás és 4% engedmény. Elesegárak: Tengeri uj 6 frt 80 kr; árpa 7 frt 50 kr. Kőbányán átvéve.

Debreczen. Heti állatvásár Április 14-én. (Eredeti tudósítás.) Szarvasmarha felhajtott 598 drb; eladatott 430 drb. Ló felhajtott 500 drb; eladatott 172 drb. Sertés felhajtott 1200 drb; eladatott 764 drb. Irányzat gyenge.

Felölös szerkesztő és kiadó: Sz. Szakáts Péter.

E rovaton csupán termelők és állást adók vagy keresők hirdetései közöltnének, de csak az esetben, ha a hirdetésért járó illeték előre beküldetik. Kisebb összeg postabélyegeken is beküldhető.

OLCSÓ KIS HIRDETÉSEK.

Csak azon levelekre adatik válasz, melyekhez az erre szükséges postabélyeg vagy levelező-lap mellékeltek.

Minden szó egyszeri közlése 1 kr.; vastag betűkkel szedve 2 kr. Ha a hirdető fél címe is közölve lesz, a hirdetési díjon kívül minden megjelenésnél még 30 kr. bélyegilleték jár.

Eladás és vétel.
Bécs 1890. állami aranyérem.
 Arankamentes löhermag, magkereskedői módon tisztítva.
 Rendkívül nagyszemű 100 kilója 58 frt.
 Fentiből 5 kilós postacso-mag 3 frt.
 4 kiló nonplus ultra sajt 3 frt.
 Szétküldés utánvétellel.
 Minták ingyen és bérmentve.

Gróf Teleky Arvéd drassói uradalmi intézősége Alsó-Fehérmegye, vasút Alvincz, posta és távirat Szerdahely.

Kínáltatik megvételre egy egészen új, kitűnő szerkezetű Tricycle 200 frtért (vételára 380 frt volt). Értekezhetni a kiadóhivatalban.

Keresetetik egy 500—600 holdas földbirtok haszonbérletre. Ajánlatok D. jegy alatt a kiadóhivatalba intézendők.

XII. Furioso,

Mezőhegyesen, az állami ménesben sikerrel alkalmazott törzsmén eladó, tekintettel agg korára, 100 forintért. Látható Ugron Gábornak (Udvarhelymegye) szentmihályi birtokán.

Poland-China koczák, kanok, ősz és tavaszi malacok eladók. Megtekinthetők Bodó Dávidnál Nagylakon, u. p. Maros-Ujvár, a kiadóhivatal mellett. Eladás megkötését is eszközli.

Alkalmazást keres.

A kolozs-monostori gazdasági tanintézetet sikerrel végzett és több évi gyakorlattal bíró családias gazdaságkezelő gazdatiszti állást keres. Címe P. K. jegy alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Kezelő gazdatisztnak ajánlkozik egy a keszthelyi gazdasági tanintézetet végzett s 18 évi gyakorlat-

tal bíró, mindenképp jeles képzettségű családias gazda. Szíves tudakozódásokra Sz. J. jegy alatt tájékoztatást nyújt a kiadóhivatal.

17 évig nagyobb erdélyi birtokokban működött gazdatiszt, hasonló minőségben alkalmazást keres, esetleg haszonbérbe vesz egy 200—300 holdas birtokot. Szíves megkeresések Marosujvár D. D. jegy alatt poste-restante.

Légen szárított természetes istálló-trágya

darabokban vagy zúzott állapotban

NEUMAN TESTVÉREK aradi ezégtől

50%-nál több szerves anyaggal.

Vegyi elemzés:

Víz	—	—	—	8	%	Összes vilsav (phosphorsav) mennyiség	—	—	3.16%
Szerves alkatrészek	—	—	—	35	"	Szerves légeny (Organ. Stickstoff)	—	—	2.90
Hamu	—	—	—	57	"	Káli	—	—	1.45
Vizben oldható vilsav	—	—	—	1.28	"	Vilsavas (phosphorsavas) káli	—	—	2.46

Ara: 100 métermázsánként 160 forint az aradi vasút-állomásra szállítva, zúzott állapotban 200 forint.

Kizárólagos képviselet Magyarország, Horvátország és Slavonia részére

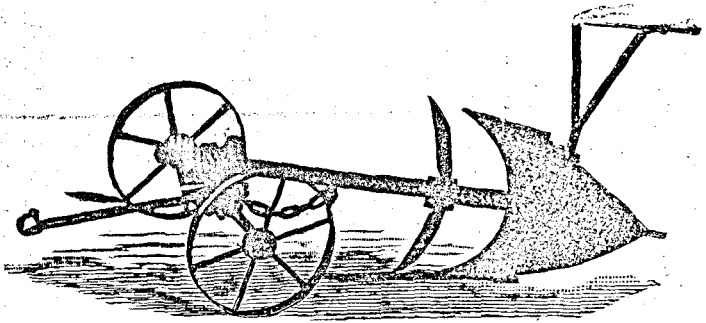
SZÁVOSZT ALPHONSNÁL

V. ARANY JÁNOS-UTCZA II,

BUDAPESTEN

V. ARANY JÁNOS-UTCZA II,

48 1-4 hol minden felvilágosítás készséggel megadatik.

Simonffy István egyes váltó vagy hegyi ekéje.

(7) **SIMONFFY ISTVÁN** (15-52.)

gazdasági gépgyára, vas- és fémöntődéje
 Kolozsvárt, kultorda utca 48. sz.

Elvállal kijavításra mindennemű gépeket.

Elfogad megrendeléseket gőzgépek, gőzszivattyúk, zúzógépek, malomszerkezetek, kút és vízvezetékek elkészítésére.

Készletet tart saját gyártmányából, nevezetesen egyes, kettős és három borozás ekék és taligák új szerkezetű váltó- vagy hegyi ekék és boronákból, továbbá kézi és járgányos cséplőgépek, szelelő rosták, kukorica-morzsolók, szőlő-zúzók, borsajtók és több más gépekből, melyeket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánl.

Készítményei jóságáért és használható-ágáért felelősséget vállal. Árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

HIRDETÉMÉNY.

Alólírt társulat ezennel közhírré teszi, hogy a vezetése alatt álló:

„kolozsvári árúraktárak és hitelbank

41. (6-6.) árúosztályá"-nak

KÖZPONTI IRODAHELYISÉGÉT

a főtéren levő Szathmáry-féle házba tette át.

MEGBIZÁSOK gabonafélék — kiválóan nagyobb mennyiségű vetőmagvak vásárlására és eladására, továbbá **FÖLVILÁGOSÍTÁSOK** a közraktári intézmény igénybe vételére **ÁRÜELŐLEGEK NYUJTÁSÁRA** az érvényben levő vasuti tarifák után járó kedvezményekre és ezek mikénti használására, — valamint a **CSUCSAI ERDÉSZETI ÜZLETRE** vonatkozó megkeresések ide intézendők.

HITELBANK és ZÁLOGKÖLCSÖN-TÁRSULAT.

REGALE KÁRTALANÍTÁSI KÖTVÉNYEKET,

valamint

ilyenekre szóló és két évi kamatszelvevényvel ellátott

UTALVÁNYOKAT

a hivatalos árfolyam alapján a legmagasabb áron fizetem.

Együttal bátor vagyok figyelmeztetni, hogy az 1891. év folyamán a forgalomban levő 5%-os magyar papíráradék-kötvényeknek egy részén az utolsó szelvény kerül beaváltásra. Ennek esedékessége után csupán a szelvény-utalványok benyújtása ellenében, új szelvény-ívek fognak kiadni, melyeknek beszerzését készséggel közvetítem.

Folly Victor

(18.) (13-49) bank- és pénzváltó üzlete Kolozsvárt.

Regale váltás-kötvényeket,

15.

illetőleg

(13-20.)

UTALVÁNYOKAT

legmagasabb áron vásárol a

Kolozsvári Kereskedelmi Bank.

Alapítva 1953-ban. **WALSER FERENCZ** Alapítva 1953-ban.

Ő cs. és kir. fensége József főherceg udv. szállítója

első magyar gép- és tűzoltószerek gyára, harang- és ércöntődéje 25. (10-30.)

Kolozsvárt, belmonostor-utca 12. szám.

Ajánlja gyártmányait, mint magyar különlegességet

KUTAKBAN és mindennemű szivattyukban, tűzi- és kerti fecskendőkben.

Ajánlkozik **köz- és magán-fürdők** felszerelésére, szagmentes ürszékek felállítására.

Elvállal **teljes vízvezetékek és csatornázások** berendezését, városok, földbirtokosok és magánzók részére, modern technikai alapon és kedvező feltételek mellett. **minden víziművi munka** gyors és pontos kivitelére. Képes ártapok és részletes költségtervezetek kívánatra díjmentesen küldetnek. Egyetlen belföldi szivattyu-gyár!

VII. és XII. csoport.

FISCHER és HEIDBERG ezelőtt **Weil és Fischer**

vegyészeti kátrány-termékek, karbolsav karbolsavas méz, karbol-oleum, köfédillemez és facement-tetőzés **GYÁRA.**

Budapesten, külső soroksári-út 9607

CARBOL-OLEUM

legolcsóbb dióbarna színű fatelítő sze zsindelytetőkre, kerítésekre és gazdasági es közökre, melynek használata folytán elpusztíthatatlan tartósságot nyer a fa, a mácolá akárki végezheti.

A carbol-oleum ára:

hordókban 100-200 kgrig	17 kr
100 kgr. kisebb edényekben	19
5-10 kgr. próbaküldemények	92

bádo szelencében

Ajánlja egyszersmind vörös, zöld és pala barna kátrány-festéket zsindelytetők mázolására

Gyártmányokról árjegyzéket és használati utasításokat ingyen és bérmentve küldenek.

Ügynökök megfelelő %-ban részesülnek.

ÚJ BANK- ÉS PÉNZVÁLTÓ-ÜZLET KOLOZSVÁRT.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses tudomására hozni, hogy Kolozsvárt, bel-középutca 10. sz. a. (Minorita-épületben)

FOLLY VICTOR

váltótörvényszékieleg bejegyzett czég alatt

bank- és pénzváltó-üzletet

nyitottam a következő üzletkörökkel:

Értékpapírok, arany és ezüst pénz nemek és külföldi bankjegyek vétele és eladása.

Kisorsolt értékpapírok és mindennemű kamatszelvevények beváltása. Nyeremények leszámítolása és értékpapíroknak új szelvevényekkel való ellátása.

Utalványok kiállítása a külföldre bármely értékben. — Igérvények elárúsítása.

Midőn vállalatomat a t. cz. közönség szíves figyelmébe ajánlani bátorodom, egyszersmint kijelentem, hogy e téren való hosszas működésem, továbbá úgy a kolozsvári, mint a felső pénzintézetekkel fenntartott széles körű és előnyös összeköttetésem azon kellemes helyzetbe hoznak, hogy t. megbízóimnak mindenkor a legnagyobb előnyöket biztosíthatom.

Értékpapírok és sorsjegyek kisorsolási utánnézését díjmentesen eszközölöm és készséggel szolgállok minden a banküzlet körébe vágó felvilágosítással

2. (16-52.) Kiváló tisztelettel **FOLLY VICTOR.**

„LÖVYTUS“ FAVIASZ.

A hazai kertészetekben ma már kizárólag csak is ezt használják *gyümölcsfák, rózsatövek* nemesítésére, *beteg fák* gyógyítására. *Napon nem olvad, hidegnek, esőnek ellentáll, bogarak nem bántják, a fát teljesen fedi, levegő nem hatol át rajta.* Kapható (9.) (16-52.)

az „I. erdélyi szab. vegyészeti gyárban“ és Tauffer Ferencz utódánál Kolozsvárt.

500 grammos doboz ára	frt 1-30
300	„ „ „ „ —85
150	„ „ „ „ —45

Elismerő levelek küldettek több hazai és ausztriai gazd. akadémiák és szőlőszeti iskolák, magán kertészeti és faiskolák által. Kitéve lett a bécsi, gráci, kolozsvári kiállításon dícsérő-oklevéllel, a lütti kiállításon arany-éremmel. Aradon kiállítási éremmel.

Előfizetési felhívás

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET IRODALMI SZAKOSZTÁLYA KÖNYVKIADÓ VÁLLALATA

IV-İK ÉVFOLYAMÁNAK 4 FÜZETÉRE.

1. „Baromfi tenyésztés“, írja Gáspár József, gazd. segéd;
2. „Csikó nevelés“, írja Czajlik István, gazd. intéző;
3. „A csalamádé termelése és bevermelése“, írja Cserhádi Sándor, gazd. akadémiai tanár;
4. „Dohánytermelés“, írja Vörös Sándor, gazd. tanintézeti igazgató.

E füzetek lehetőleg a fenti sorrendben, f. év május havától kezdve, 2-3 havi időközökben fognak megjelenni. Terjedelmük 2-3 iv lesz, a szükség szerint képekkel ellátva és olyan modorban fogják tárgyat előadni, hogy mindenki — még a legegyszerűbb gazda is — okulhasson belőlük.

A négy füzet (= 1 példány) előfizetési ára csak **80 krajczár.**

A füzetek könyvkereskedői úton egyelőre nem kaphatók s árak nagyobb leend.

A III-ik évfolyam négy füzetével (1. „Az építkező gazda Út-sítás Ió., szarvasmarha-, juh-istállók és sertés-ólak építésére“, írta Domokos Antal. 2. „A kukorica mivéléséről“, írta Ruisz Gyula. 3. „A gazdát érdeklő néhány káros és hasznos állatról“, írta dr. Szaniszló Albert. 4. „A házi kert“, írta Ritter Gusztáv) is szolgálhatunk még; a négy füzet ára együtt rendelve 1 frt 20 krajczár. Külön csak az 1-ső és 4-ik füzetet adhatjuk; egyiknek és a másíknak is 40 krajczár az ára.

Pénzküldeményeket kérjük „Erdélyi gazd. egylet könyvkiadó vállalata Kolozsvár, kiségitő pénztár“ ezim alatt postára tenni

A füzetek könyvkereskedő közvetítésével is megrendelhetők.

47 1-x **AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET KÖNYVKIADÓ VÁLLALATA.**

GANZ ÉS TÁRSA

VASÖNTŐ- ÉS GÉPGYÁR-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPESTEN. 20 (11-15.)

Ajánlják:

Kéregöntetű kerekek és kéregöntetű keresztetések. Hengerszékek kéregöntetű hengerekkel.

Turbinák, transmissiók (erőáttelek), zsilipek és csövezetékek.

Vasuti műhelyek, gyárak és malmok teljes berendezése. Különböző építési és gépészeti munkák.

Vasuti kocsik, fordító korongok.

Elektromos világítási berendezés nagyobb távolságokra is, melyek segítségével építés és egyéb gazdasági munkák éjnek idején is végezhetők.

Gázmotorok, álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrrel.